

Nr 78.

Av herr Persson, Karl, m. fl., om samordning av producentbidraget och leveranstillägget på mjölk.

Producentbidraget på mjölk tillkom i slutet på 1930-talet och förbättrades i olika omgångar så att det efter 1947 års riksdagsbeslut uppgick till maximalt 480 kr. för 4 000 kg årlig mjölkleverans. Från början utgick det till samtliga leverantörer för en mindre bottenkvantitet mjölk. Denna kvantitet ändrades vid olika tillfällen liksom bidragsbeloppet per kg. Bidragsreglerna ändrades också under tiden, så att endast de som brukade en viss areal erhöles bidraget. Denna areal var efter 1947 års riksdagsbeslut 10 ha. Samtidigt bestämdes att endast de dåvarande brukarna kunde få bidraget. Bidraget skulle således försvinna efter hand som nya brukare övertogo jordbruken.

Vid 1952 års riksdag tillkom det så kallade leveranstillägget som utgår till alla leverantörer med 5 öre per kg för den kvantitet mjölk som levereras till mejeri och ligger mellan 4 000 och 10 000 kg per år. Leveranstilläggets maximibelopp är således 300 kr. och utgår till dem som leverera minst 10 000 kg per år.

Samtidigt beslöts en minskning av producentbidraget, vilket nu utgår med högst 380 kr. per år. Vid samma tillfälle genomfördes en viss behovsprövning av detsamma.

På grund av att dessa båda bidrag utgått samtidigt men efter helt olika beräkningsgrunder och olika för likartade jordbruk och inkomstförhållanden har missnöje uppkommit bland de mindre jordbrukarna. Genom att nya brukare inte skulle få producentbidraget fick detta form av ett påtryckningsmedel, varigenom en önskvärd rationalisering av jordbruket till större brukningsenheter skulle påskyndas. Skälet varför nytillträdande jordbrukare ej skola erhålla bidraget synes ej längre vara bärande. Med hänsyn till den allt kraftigare utglesningen av landsbygdens befolkning synes det som om åtgärder i motsatt riktning snarare borde vidtagas.

Bidraget ingår i jordbrukskalkylen, vilket gör att jordbruket gemensamt får ikläda sig kostnaderna för detsamma. Därigenom få även nya jordbrukare, som ofta äro hårt skuldsatta, genom en lägre betalning för sin produktion vara med om att betala detta bidrag till sina äldre yrkesbröder, vilka i regel hava bättre ekonomi. En uppenbar orättvisa är att nya småbrukare, som leverera under 4 000 kg mjölk per år, inte kunna få vare sig producentbidraget eller leveranstillägget. De av dessa, som leverera under 10 000 kg per år, kunna inte heller helt utnyttja leveranstillägget.

Då båda bidragsformerna ha så olika begränsningsgrunder och verkningar finns ett starkt behov av att samordna båda bidragen. Detta synes oss bäst ske genom att de sammanföras till ett bidrag som utgår för en bottenkvantitet mjölk och, om så finansiellt behövs med en avdragsskala, så att det helt eller delvis upphör vid en mjölkleverans som är större än en normalleverans från ett familjejordbruk.

Om det utgår som ett differentierat bidrag för en bottenkvantitet mjölk, synes det oss att ingen annan regel för bidraget behövs, då det ursprungliga syftet med båda bidragen härigenom bibehålles, nämligen en viss rättvis utjämning av inkomsterna mellan stora och små jordbrukare.

Vid en sådan anordning skulle lantbruksnämnderna kunna avkopplas från befattningen med producentbidraget och betydligt enklare administration åstadkommas.

Kontantbidragen till sådana mindre jordbrukare, som inte kunna leverera mjölk till mejeri, böra även justeras i förhållande till de föreslagna bidragsnormerna.

Utformningen och samordningen av bidragen behöva närmare övervägas varför en utredning härom bör företagas.

Med hänvisning till vad vi sålunda anfört föreslå vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning och förslag till riksdagen om samordning av producentbidraget och leveranstillägget på mjölk till ett förenklat bidrag jämte justering av kontantbidraget.

Stockholm den 22 januari 1954.

Karl Persson.

Fritiof Karlsson.

Lars E. Andersson.

Nils Franzén.